

■ Парламенцкі дзённік

ШТРАФ ДЛЯ «ЧОРНАГА КАПАЛЬНІКА»

Згодна з законапраектам, які дэпутаты прынялі ў першым чытанні, ён складзе да 50 базавых велічынь

У краіне — больш за 2000 помнікаў археалогіі, больш за 10 000 археалагічных аб'ектаў. На думку распрацоўшчыкаў праекта закона і дэпутатаў, настаў час абараніць гэту спадчыну, што называецца, па-сапраўднаму. У суседняй Расіі для «незаконных археолагаў» прадугледжана крымінальная адказнасць, але, на думку аічынных законатворцаў, у нас дастаткова будзе і адміністрацыйнай.

Патлумачыць людзям

Наталля КУЧЫНСКАЯ, намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па адукацыі, культуры і навуцы, у размове з журналістамі нагадала, што ў сакавіку гэтага года ў сілу ўступіў Указ Прэзідэнта, які тычыцца аховы археалагічнай спадчыны.

— Гэтым Указам вызначана: усе археалагічныя артэфакты, якія знойдзены выпадкова або не выпадкова, падлягаюць перадачы ў дзяржаўную ўласнасць, — сказала Наталля Кучынская. — Займацца археалагічнымі даследаваннямі, пошукам можа толькі прафесіянал на падставе дазволу, атрыманага ад Нацыянальнай акадэміі навук. Сёння мы працуем над развіццём гэтага Указа і прымаем законапраект, які ўносіць змены і дапаўненні ў некаторыя кодэскі Рэспублікі Беларусь па пытаннях аховы археалагічных артэфактаў.

Цікава, што адміністрацыйная адказнасць за незаконны пошук і абарот археалагічных артэфактаў устанаўліваецца на заканадаўчым узроўні ў нашай краіне ўпершыню. Кампетэнцыю па складанні пратаколаў за гэтыя правапарушэнні прапануецца надаць органам унутраных спраў.

На думку дэпутата, ахова археалагічных помнікаў — вельмі цікавае пытанне.

— Яго трэба ўзнімаць на ўзроўні грамадскага абмеркавання, тлумачыць нашым людзям, што незаконная дзейнасць «чорных капальнікаў» наносіць незваротныя страты нашай з вамі спадчыне, — упэўнена Наталля Кучынская.

У якасці асноўнага пакарання за незаконную здабычу і абарот археалагічных помнікаў уведзеныя штрафы.

— У нас прапануецца адміністрацыйная адказнасць, — паведаміла парламентарый. — У гэтым ёсць сэнс, таму што наша задача — прадухіліць і палажыць канец такім з'явам. Таму ў якасці пакарання прапануецца штраф і канфіскацыя сродкаў, пры дапамозе якіх адбывалася незаконная здабыча археалагічных артэфактаў, а таксама канфіскацыя знойдзеных «чорным капальнікам» прадметаў. Штраф за незаконны пошук артэфактаў складзе ад 15 да 50 базавых велічынь, за незаконны абарот — 10-30 базавых.

Калі можна спілаваць дрэва?

Дэпутаты Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па пытаннях экалогіі, прыродакарыстання і чарнобыльскай катастрофы прадставілі ў першым чытанні праект закона, ініцыятарамі якога сталі яны самі. Дакумент уносіць дапаўненні і змяненні ў некаторыя законы нашай дзяржавы «па пытаннях абыходжання з аб'ектамі расліннага свету».

Таццяна КАНАНЧУК, намеснік старшыні азначанай Пастаяннай камісіі, паведаміла, што праект закона распрацаваны групай дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў з удзелам зацікаўленых дзяржаўных органаў.

— Неабходнасць дакумента звязана з тым, што, перш за ўсё, з 31 снежня гэтага года ўступае ў сілу новы Лясны кодэкс Рэспублікі Беларусь.

Што да практычнага аспекту, то асаблівую ўвагу дэпутаты ўдзялілі ў дакуменце азялененым тэрыторыям.

— Мы ведаем, што, згодна з Законам «Аб ахове навакольнага асяроддзя», азялененыя тэрыторыі агульнага карыстання: паркі, скверы, бульвары — падлягаюць спецыяльнай ахове, — зазначыла Таццяна Кананчук. — Законапраект прапануе такія тэрыторыі агульнага карыстання плошчай 0,1 га і больш абавязкова ўключаць у схемы азялененыя тэрыторыі гарадоў і адпаведна ўстанавіць пэўныя забароны, абмежаванні на аб'екты расліннага свету, што растуць на гэтых тэрыторыях.

Дакумент прапануе таксама пералік выпадкаў, калі магчыма «выдаленне дрэў, іншых аб'ектаў расліннага свету» без дазволу мясцовых улад.

— Гэта такія выпадкі, як рост раслін на сельскагаспадарчых землях, у межах зямельных участкаў, на тэрыторыях, прадастаўленых для будаўніцтва газаводу, нафтаправоду, кабельных ліній электраперадачы, а таксама калі аб'екты расліннага свету знаходзяцца ў аварыйным стане, у выпадку надзвычайнай сітуацыі, — пералічыла Таццяна Кананчук.

Бяспекай грэбаваць нельга

Ігар ШУНЕВІЧ, міністр унутраных спраў нашай краіны, прысутнічаў на ўчарашняй сесіі Палаты прадстаўнікоў. Адказваючы на пытанні журналістаў пра нядаўняе нападзенне вучня на настаўніцу, ён звярнуў увагу: такі выпадак нетыповы для нашай краіны і ў большай ступені ён сітуацыйны.

— Будзем думаць над тым, як пазбегнуць падобнага ў далейшым ці хоць бы як засцерагчы ад небяспекі педагогаў, — сказаў Ігар Шуневіч. — Ёсць сусветная практыка рэагавання на такія выпадкі, абароны выкладчыкаў — гэта ўнутраная ахова школы, сістэма забеспячэння бяспекі жыццядзейнасці навучальнай установы, у тым ліку і педагогаў. На жаль, сёння мы грэбуем такімі спосабамі.

Надзея ЮШКЕВІЧ. yushkevich@zviazda.by

У САЮЗНАЙ ДЗЯРЖАВЕ — РОЎНЫЯ ПРАВЫ

Да трэцяга Форуму рэгіёнаў засталіся лічаныя дні

Падрыхтоўка да трэцяга Форуму рэгіёнаў выйшла на фінішную прамую, а наступны, магчыма, прайдзе ў Санкт-Пецярбургу і будзе працягваць сёлетнюю тэму гуманітарнага супрацоўніцтва. Мяркуюцца, што яго прысвяцяць маладзёжнай палітыцы ў Саюзнай дзяржаве. Пра гэта заявіў Міхаіл МЯСНІКОВІЧ, старшыня Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу нашай краіны, падчас пасяджэння арганізацыйнага камітэта па падрыхтоўцы і правядзенні форуму.

— Я бачу дзве ключавыя ідэі. Першая — гэта роўныя правы грамадзян. Вядома, мінулыя пасяджэнні Форуму рэгіёнаў былі прысвечаны сельскай гаспадарцы і прамысловасці. Мы казалі пра роўныя ўмовы для гаспадарчых суб'ектаў. Гэтым разам мы кажам пра гуманітарнае супрацоўніцтва. І было б выдатна, каб у большай ступені мы зблізілі нашы пазіцыі па стварэнні роўных правоў і ўмоў для жыцця жыхароў нашых дзяржаў. Ёсць бар'еры, якія негатыўна адбываюцца на паглыбленні супрацоўніцтва. Іх трэба вырашаць, — адзначыў спікер верхняй палаты.

Па словах сенатара, другі кірунак, якому на форуме будзе надавацца значная ўвага, — гэта маладзёжная палітыка. Бо «ўсё, што робіцца сёння, робіцца ў інтарэсах будучых пакаленняў». «Ёсць і такая прапанова, каб чацвёрты Форум рэгіёнаў правесці з парадкам дня — маладзёжная палітыка — у Санкт-Пецярбургу. Гэта як праект на перспектыву», — падкрэсліў парламентарый.

На думку Міхаіла Мясніковіча, верагодна, што не ўсе пытанні максімальна паглыблена атрымаецца разгледзець падчас форуму. Але тут важна дамовіцца аб планах на далейшую сумесную работу ў сферах медыцынскай дапамогі, пенсійнага забеспячэння, умоў працы, атрымання адукацыі, каб максімальна забяспечыць роўныя правы грамадзян для абедзвюх дзяржаў. «Пачынаючы ад аэрапорта і скончваючы месцам жыхарства», — падкрэсліў старшыня Савета Рэспублікі.

Згодна з праграмай III Форуму рэгіёнаў, 7 чэрвеня, у першы дзень мерапрыемства, адбудзецца як пасяджэнне Міжпарламенцкай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Беларусі і Савета Федэрацыі Федэральнага сходу Расіі, так і работа секцый. Адна з іх будзе прысвечана супрацоўніцтву нашых краін у сферы працоўных адносін і сацыяльнай абароны насельніцтва. Па словах Марыяны ШЧОТКІНАЙ, міністра працы і сацыяльнай абароны, для беларускага боку важна выявіць новыя кропкі судакранання і існуючыя праблемы ў рабоце з расійскімі калегамі. «Поўнай уніфікацыі заканадаўства ў дзвюх розных дзяржавах ніколі не будзе і не павінна быць. Але разам з тым усё робіцца ў інтарэсах грамадзян, для таго каб яны змаглі спакойна пераязджаць з адной краіны ў іншую без рызыкі страціць сацыяльныя правы, якія мелі раней», — падкрэсліла яна.

Акрамя таго, падчас Форуму рэгіёнаў Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Беларусі падпіша пагадненні аб супрацоўніцтве і ўзаемадзейні па развіцці сацыяльна-працоўнай сферы з профільнымі міністэрствамі Астраханскай вобласці і Рэспублікі Татарстан.

Вераніка ПУСТАВІТ. pustavit@zviazda.by

У пачатку месяца Прэзідэнт падпісаў Указ «Аб скліканні пятага Усебеларускага народнага сходу». Гэтае рашэнне кіраўніка дзяржавы палажыла канец здагадкам і плёткам пра тое, што ў нашай дзяржаве нібыта адмовіліся ад такой практыкі.

Сапраўды, раней «народнае веча» — а менавіта да такой старадаўняй традыцыі адносіцца форма Усебеларускага народнага сходу — праводзілася напярэдадні найбольш значковых палітычных кампаній, такіх, напрыклад, як прэзідэнцкія выбары, і было своеасаблівай шырокай нарадай з удзелам кіраўніцтва краіны і найбольш яркіх прадстаўнікоў грамадзянскай супольнасці, якія напярэма ўпаўнаважаныя людзьмі і прадстаўляюць амаль усе сацыяльныя слаі насельніцтва з усіх рэгіёнаў Беларусі. Вынікі і нават сам ход такога мерапрыемства заўжды мелі стратэгічнае значэнне: фактычна на суд грамадзян выносіліся пытанні даверу да ўлады і планы развіцця краіны на бліжэйшыя пяць гадоў у найбольш важных аспектах бяспекі, эканомікі, знешняй і ўнутранай палітыкі.

Нагадаем, што, напрыклад, першы Усебеларускі народны сход адбыўся 19-20 кастрычніка 1996 года ў Мінску ў абставінах палітычнага канфлікту паміж часткай Вярхоўнага Савета з аднаго боку і камандай Прэзідэнта з іншага. Тады менавіта на Народным сходзе адбылося публічнае абмеркаванне Праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця, а таксама праекта змяненняў і дапаўненняў у Канстытуцыю, што пазней былі вынесены на рэспубліканскі рэфэрэндум. Шырокая падтрымка пазіцыі Прэзідэнта абсалютнай большасцю дэлегатаў сходу расставіла загадка ўсе кропкі над «і» для дасведчанага аналітыкаў адносна пазіцыі беларускага народа на будучым рэфэрэндуме,

дазволіла правільна зарыентавацца ў сітуацыі знешнепалітычным партнёрам нашай краіны, астудзіла радыкальныя настроі асобных «гарачых галоў» палітычнай апазіцыі. Аналізуючы тыя падзеі з гісторыка-палітычнага пункту гледжання, можна сказаць, што сам факт арганізацыі прэвентыўнага «народнага веча» купіраваў палітычны канфлікт паміж галінамі ўлады, засцярго ад яго перастання ў грамадзянскае супрацьстаянне, тым самым заклаўшы асновы стабільнасці айчыннай дзяржаўнай мадэлі.

Калі ў палітычным плане Беларусь даказала сваю сталасць, то айчынная эканамічная мадэль, якая забяспечыла развіццё нашай дзяржавы ў апошнія 20 гадоў, відавочна, патрабуе пэўнай трансфармацыі.

Гэтым разам дата правядзення Усебеларускага народнага сходу была аднесена больш чым на паўгода пасля прэзідэнцкіх выбараў, што, як ужо казалася вышэй, спарадзіла ў пэўных колах шмат дзіўных меркаванняў, якія часам больш нагадваюць не аналіз, а плёткі гандляраў сямачкамі на кірмашы. Маўляў, Прэзідэнту больш няма чаго сказаць людзям. Між тым было зразумела, што мінулыя выбары, нягледзячы на іх безумоўнае гістарычнае значэнне, па сваім накале нельга было параўнаць з кампаніяй 2001-га ці, скажам, 2010 года. Тады асобныя сілы, карыстаючыся безумоўнай фінансавай і палітычнай падтрымкай шэрагу замежных краін, адкрыта праводзілі дзейнасць, скіраваную на гвалтоўную змену ўлады ў Беларусі і, думаецца, што Аляксандру Лукашэнку быў неабходны народны мандат, сімвалічная дэманстрацыя даверу і падтрымкі грамадзян як для мэт палітычнай кампаніі, так і для рашу-

рых дзеянняў для захавання міру ў грамадстве і абароны інтарэсаў дзяржаўнай бяспекі.

Мінулыя выбары, на шчасце, прайшлі ў нашмат больш спакойных умовах і сталі сведчаннем поспеху Беларусі, калі нават адкрытыя нядобразычліўцы нашай краіны былі вымушаны адмовіцца ад палітычных дыверсій, прызнаць права беларускага народа на ўласны шлях. Таму і Усебеларускі народны сход можна было спакойна прызначыць на больш познюю дату пасля прэзідэнцкіх выбараў і звязваць яго правядзенне не з палітычнымі кампаніямі, а з іншымі падзеямі, не менш важнымі для існавання беларускай дзяржавы.

Не будзем забываць, што летам гэтага года наша дзяржава ўваходзіць у новы этап свайго развіцця: будзе праведзена дэнамінацыя, у краіне ўводзяцца новыя грошы. Нарэшце, з'явіцца ўласная паўнаўраўнаважана свабодна канверсоўная валюта, якой можна будзе давяраць і якой можна будзе ганарыцца. Для Беларусі заканчваецца эпоха «зайчыкаў» і мільёнаў, жарты пра тое, што «ў Мінску кожны жаніх мільянер», застануцца толькі для гісторыі гумару, і моладзь праз 10-15 гадоў ужо не будзе разумець гэтыя анекдоты, як многія ў наш час не разумеюць клінаў пра часы «застою» ў Саўецім Саюзе.

Найважнейшая падзея на шляху суверэмнага будаўніцтва супадае з часам правядзення пятага Усебеларускага сходу і, напэўна, гэта не дарма. Калі ў палітычным плане Беларусь даказала сваю сталасць, а апошнім часам яшчэ і атрымала добры імідж краіны-міратворцы на міжнароднай арэне, то айчынная эканамічная мадэль, якая забяспечыла развіццё нашай дзяржавы ў апошнія 20 гадоў, відавочна, патрабуе пэўнай трансфармацыі.

Як вядома, нічога не бывае вечным, любыя тэхналогіі старэюць, ім на змену прыходзяць іншыя. Ад здольнасці краін, рэгіёнаў ці карпарацый адаптавацца да навукова-тэхнічнага

прагрэсу залежыць іх месца ў новым свеце. Яшчэ нядаўна кіраўніцтва Расіі вельмі ўтульна адчувала сябе ў ролі «нафтагазавага манаполіста», а зараз з вуснаў прадстаўнікоў расійскай эліты на адрас уласнай мадэлі гучаць абвінавачванні накшталт «краіна-даўншыфтар». ЗША прапануюць развітым рэгіёнам свету новую эканамічную сістэму ў фармаце двух «партнёрстваў» — Трансатлантычнага і Трансціпакаіянскага. У выпадку удалай рэалізацыі гэтай ідэі ў зоне свабоднага гандлю вакол Вашынгтона аб'яднаецца абсалютная частка сусветнай эканомікі. Аналітыкі сцвярджаюць, што сінергетычны эффект ад такога аб'яднання зможа прывесці да небывалага тэхналагічнага рыўка Захаду ў інтарэсах буйнога капіталу транснацыянальных карпарацый. У свеце яшчэ больш умацуецца рэгіянальны разрыў паміж багатымі і беднымі, і гэтае адставанне можа набыць неперарадковы характар. У такіх умовах усе краіны, у тым ліку і наша, мусяць задумацца аб сваім месцы ў новай канфігурацыі свету, стратэгічных задачах развіцця эканомікі, бо цалкам магчыма, што Беларусь будучыні — гэта ўжо не МАЗ, а Парк высокіх тэхналогій, прыбыткі ад якога летась былі большымі за прыбыткі ад машынабудавання.

Бачыцца правільным, каб у Беларусі паралельным курсам развіваліся і машынабудаванне, і інтэрнэт-тэхналогіі. Бачыцца мэтазгодным, калі менавіта такія стратэгічныя пытанні развіцця нашай дзяржавы беларускае кіраўніцтва вынесла на народную нараду. Аляксандр Лукашэнка неаднаразова казаў, што «найбольш значны выклік для Беларусі — гэта эканоміка», і хочацца, каб айчынныя адказы на эканамічныя пагрозы былі такім ж упэўненымі, як і на палітычныя пытанні.

Аляксандр ШПАКОЎСКІ, дырэктар інфармацыйна-асветніцкай установы «Актualная канцэпцыя».

КРАІНА Ў НОВЫМ МАЛЮНКУ СВЕТУ